

**Turvallisuuden toimintaohjelma
vuosille 2024–2026**

Turvallisuuden toimintaohjelma on kuvaus turvallisuustoiminnan kehittämisestä ja tavoitteista vuosille 2024–2026. Toimintaohjelma on laadittu koko organisaation käsittäväksi.

Turvallisuus

Viime aikoina turvallisuustutkimuksissa on noussut esille tarve kehittää turvallisuusajattelua positiivisempaan ja ennakoivampaan suuntaan. Ennakoinnilla tarkoitetaan kaikkia toimenpiteitä, joita voidaan toteuttaa turvallisuuden kehittämiseksi, jotta riskit tunnistettaisiin varhain ja niiden seuraukset olisivat mahdollisimman lieviä. Ennakoinnin näkökulmasta olennaista on luoda kokonaisymmärrystä turvallisuustoiminnasta muuttuvana toimintana. Kokonaisymmärryksen luominen auttaa ymmärtämään turvallisuuden muutokseen kytkeytyviä haasteita ja löytämään yhteisiä toimintatapoja, jotka tukevat yhteistä turvallisuutta ja turvallisuuspoikkeamien ennakointia. Yhteisten toimintamallien luomisen kautta sekä opastusta, perehdytystä ja koulutusta kehittämällä voidaan tukea ennakoivaa turvallisuuden hallintaa.

Turvallisuustyö on tärkeä osa Raahen kaupungin organisaatioturvallisuutta!

Selvitys nykytilasta

Raahen kaupungin henkilöstön kokonaismäärä oli lokakuun lopussa vuonna 2023 yhteensä 1196 henkilöä. Vakinaisen henkilön osuus oli 832 henkilöä ja määräaikaista henkilöitä oli 364.

Turvallisuussuunnitelmat on laadittu kouluihin sekä päiväkoteihin ja niissä on määritetty turvallisuuden vastuuhenkilöt. Muissa kaupungin toimipisteissä suunnitelmia ei ole järjestelmällisesti laadittu, eikä varsinaista turvallisuuden vastuuhenkilöä. Turvallisuuspäällikkö on nimetty marraskuussa 2023. Tilahallinta on toteuttanut tilojen turvallisuusvalvontaa, yhteistoiminnassa tietohallinnon kanssa.

Kaupungissa on yleiseen valvontaan ja turvallisuuden valvontaan asennettu valvontakameroita, joiden käyttö-/ näkymäoikeutta on laajennettu poliisin käyttöön.

Globaalin turvallisuustilanteen muutos aiheuttaa myös potentiaalista uhkaa myös kaupungin ja sen toimintojen turvallisuudelle.

Turvallisuuden yhteistoiminta

Turvallisuuden yhteistoiminta jakautuu useaan eri ulottuvuuteen, joita ovat:

1. sisäisen turvallisuuden työryhmä
2. Raahen kaupungin turvallisuuden ohjausryhmä
3. Pohjois-Pohjanmaan turvallisuusfoorum
4. Raahen kaupungin yhteistyötoimikunta

Tässä ohjelmassa kuvataan sisäisen turvallisuuden työryhmän toimia ja kaupunkiorganisaatio toimenpiteitä.

Turvallisuusorganisaatio v. 2024–2026

TURVALLISUUDEN TYÖRYHMÄT

Sisäisen turvallisuuden työryhmä:
henkilöstöpäällikkö Seppo Sarlin
tilahallinnan päällikkö Jari Näränen
tietohallintopäällikkö Kari Väyrynen
vastuurehtori Anne-Maria Tokola
työsuojeluvaltuutettu Sari Kellola
työsuojeluvaltuutettu Martti Malinen
isännöitsijä Miika Nikula

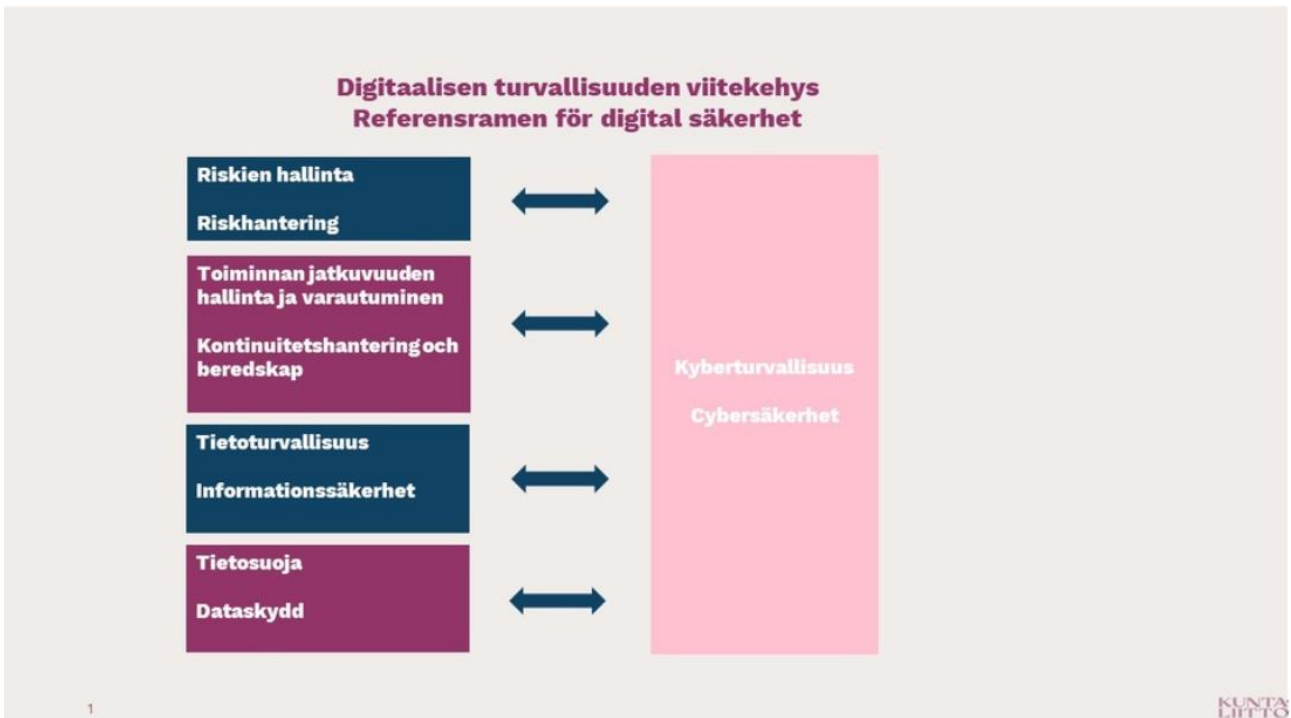
Raahen kaupungin turvallisuuden ohjausryhmä:

- ryhmän jäsenet tullaan nimeämään vuoden 2023 loppuun mennessä
- ryhmä aloittaa toimintansa vuoden 2024 keväällä.

Digitaalinen turvallisuus

Digitaaliseen turvallisuuteen kuuluvat julkisen hallinnon viitekehyksen mukaisesti riskien hallinta ja käsittely, toiminnan jatkuvuuden hallinta ja varautuminen, tietoturvasuoja ja sekä kyberturvallisuus. Kyberturvallisuudella tarkoitetaan digitaalisen ja verkottuneen yhteiskunnan tai organisaation turvallisuutta ja sen vaikutusta niiden toimintoihin (lähde: Julkisen hallinnon digitaalinen turvallisuuslinkki toiseen palveluun). (Kuntaliitto.)

Kyberturvallisuus on siis kansallisen turvallisuuden osa-alue. Se on pyrkimystä sähköisen ja verkotetun yhteiskunnan turvallisuuden takaamiseen tunnistuen, ehkäisten ja varautuen sähköisten sekä verkotettujen järjestelmien häiriöiden vaikutuksiin yhteiskunnan kriittisissä toiminnoissa. Turvallisuuskomitealinkki toiseen palveluun ylläpitää kansallista kyberturvallisuusstrategialinkki toiseen palveluun, josta löytyvät keskeisimmät kansalliset tavoitteet kybertoimintaympäristön kehittämiseksi ja siihen liittyvien elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi. (Kuntaliitto.)

Kuva. Digitaalisen turvallisuuden viitekehys (Kuntaliitto. Kuvan lähde: Julkisen hallinnon digitaalinen turvallisuuslinkki toiseen palveluun)

Kybertoimintaympäristön synonyyminä voidaan käyttää termiä digitaalinen toimintaympäristö. Kansallisella tasolla seurataan ja tarkastellaan kybertoimintaympäristön kehittymistä ja tilaa.

Yhteiskunnan turvallisuus syntyy yhteistyöstä. Julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden kehittymistä seurataan digitaalisen turvallisuuden viitekehysten tasolla.

Julkinen hallinnon organisaatiot edistävät digiturvallisuutta sen osa-alueitten kautta osana oman toimintansa ja toimintaympäristönsä kehittämistä. Käytännössä kuntien ja kuntatoimijoiden tekeminen, resurssit ja investoinnit kohdentuvat riskien käsittelyyn, toiminnan jatkuvuuteen, toipumiseen ja varautumiseen sekä tietosuojan ja tietoturvan osa-alueille.

Digitaalisen turvallisuuden edistämistä tukee muun muassa [laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta](#) ja julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden [periaatepäätöslinkki toiseen palveluun](#). (Kuntaliitto.)

Psykologinen turvallisuus

Psykologinen turvallisuus on moniulotteinen ilmiö, jonka vaikutukset ulottuvat jopa koko organisaatiotasolle. Psykologisella turvallisuudella tarkoitetaan sitä, että työntekijä uskaltaa ilmaista itseään työpaikalla ilman omakuvaan, statukseen tai uraan liittyvien negatiivisten seurausten pelkoa. Taustalla on ymmärrys siitä, että asioiden kehittäminen, oman mielipiteen ilmaiseminen ja oman potentiaalini hyödyntäminen vaatii aina jonkin verran mukavuusalueelta poistumista ja riskinottoa. Turvatomassa ilmapiirissä ihminen välttää kaikkia kehityksen kannalta tarpeellisiakin riskejä.

Psykologisesti turvallisen työyhteisön tunnusmerkkejä ovat

- Tiedon jakamisen avoimuus
- Rohkeus kertoa myös epäonnistumisista tai virheistä, jotka voidaan nähdä kehittymisen mahdollisuutena
- Uskallus hallittuun riskinottoon
- Erilaisuuden ja eri mieltä olemisen hyväksyminen
- Asiallinen käytös toisia kohtaan
- Kunnioittava suhtautuminen toiseen myös ristiriitatilanteissa

Psykologinen turvallisuus on arvo, jonka tulee näkyä yhteisössä aitona toimintana. Psykologisen turvallisuuden rakentamisessa tärkeintä on esimerkin voima. Esihenkilöt ja tiimien vetäjät ovat ensisijaisia turvallisen ilmapiirin tekijöitä. Luomalla turvallisen ja tukevan työilmapiirin esihenkilöt/tiimien vetäjät voivat parantaa työntekijöidensä hyvinvointia ja sitoutumista. Tämä puolestaan voi vaikuttaa myönteisesti työsuoritukseen ja organisaation menestykseen. Työnantaja/esihenkilö voi edistää turvallisuuden tunnetta työpaikalla mm. huolehtimalla seuraavista asioista:

- Selkeä viestintä
 - Avoin ja selkeä viestintä organisaatiossa auttaa vähentämään epävarmuutta. Työntekijät haluavat tietää, mitä odottaa ja mitä tapahtuu, joten avoin keskustelu ja säännöllinen tiedottaminen ovat tärkeitä.
- Johtajuus ja esihenkilötyö
 - Hyvät johtamis- ja esihenkilötaidot luovat turvallisuuden tunnetta. Kannustava ja tukeva johtamistapa auttaa työntekijöitä tuntemaan, että he ovat arvostettuja ja että heillä on tukea tarvittaessa.
- Työympäristön turvallisuus
 - Fyysisen turvallisuuden varmistaminen työpaikalla on olennaista. Tämä voi liittyä sekä fyysiseen ympäristöön että työntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen.
- Osallistuminen päätöksentekoon
 - Antamalla työntekijöille mahdollisuuden osallistua päätöksentekoon ja vaikuttaa omiin työoloihinsa, työnantajat voivat lisätä työntekijöiden osallisuuden kokemusta, mikä osaltaan lisää turvallisuuden tunnetta.
- Koulutus ja tuki
 - Tarjoamalla koulutusta ja tukea esimerkiksi stressinhallintaan, konfliktien ratkaisuun ja työn kuormituksen hallintaan, työnantajat voivat auttaa työntekijöitä käsittelemään haasteita tehokkaammin.

Kokonaisvaltainen lähestymistapa turvallisuuden tunteeseen voi johtaa parempaan työympäristöön ja edistää työntekijöiden hyvinvointia. Vastuuta ilmapiiristä ei voi kuitenkaan sälyttää kokonaan johdolle vaan jokainen työyhteisön jäsen vaikuttaa omalla esimerkillään kulttuurin muotoutumiseen.

Turvallisuustoiminnan tavoitteet vuodelle 2024–2026

- kartoitetaan turvallisuustoiminnan nykytila
 - tarkastuskäynnit
 - esihenkilökyselyt
 - jalkautetaan turvallisuuskulttuuri koko henkilöstölle, sekä luottamushenkilöille
 - nimetään turvallisuuden vastuuhenkilöt
 - työpaikkojen turvallisuuskävelyt (esim. laitteiden toiminta, esteettömyys/paloturvallisuus, digiturvallisuus, psykologinen turvallisuus)
 - turvallisuuskatsaukset /- koulutukset luottamushenkilöille
 - kaupungin jokaisesta kiinteistöstä/ toimipaikasta löytyy seuraavat asiakirjat/ toimintaohjeet:
 - kulunvalvontaohje
 - turvallisuus- ja pelastussuunnitelma
- (Laaditaan yhteneväinen pelastus-/ turvallisuussuunnitelman pohja kaikkiin kaupungin omistamiin kiinteistöihin→Päivitys uuteen pohjaan, vastuuhenkilöt yms)

Sisäisen turvallisuuden työryhmä

Raahen kaupunkiin on perustettu sisäisen turvallisuuden työryhmä, johon kuuluu henkilöstöpäällikkö, tilahallinnan päällikkö, vastuurehtori, tietohallintopäällikkö, isännöitsijä ja työsuojeluvaltuutetut.

Sisäisen turvallisuuden työryhmän tavoitteena on pyrkiä ennaltaehkäisevään työhön, aktiiviseen seurantaan sekä nopeaan reagointiin turvallisuuden toimintakentässä. Tavoitteena on taata turvallinen toimintaympäristö kaikille ja jalkauttaa turvallisuustoimintaa kaikille toiminnan tasoille. Toiminnan keskiössä ovat kaupungin toimipisteiden fyysinen toimintaturvallisuus, turvallisuustoimintaan liittyvä viestintä ja digitaalisen turvallisuustoiminnan ulottuvuudet.

Sisäisen turvallisuuden työryhmä kokoontuu säännöllisesti kerran kuukaudessa. Koollekutsujana toimii turvallisuuspäällikkö.

Raahen kaupungin turvallisuuden ohjausryhmä

Raahen kaupunkiin kutsutaan koolle turvallisuuden ohjausryhmä, johon tullaan kutsumaan turvallisuustyön kannalta kriittisten sidosryhmien edustajat. Raahen kaupunki tulee olemaan koordinoiva ja koollekutsuva organisaatio. Ohjausryhmän tehtävänä on kartoittaa kaupungin turvallisuuden nykytila, osallistaa kuntalaiset turvallisuustoimintaan ja laatia kaupunkilaisen turvaohje, sekä kaupunkitasoinen turvallisuussuunnitelma.

Turvallisuustoiminnan vastuut

Työpaikan ja työympäristön turvallisuudesta vastaa työnantaja. Käytännössä työpaikan turvallisuustoiminta on olennainen osa työsuojelutoimintaa.

Työsuojeluasioiden hoito on hajautettu organisaatiossa ja vastuu jakautuu ylimmän johdon lisäksi keskijohdolle, työnjohdolle ja yksittäisille työntekijöille. Linjaorganisaatiossa työsuojeluvastuu perustuu esihenkilöiden päätöksenteko- ja toimivaltuuksiin. Niillä esihenkilöillä, joilla on työnjohdollista vastuuta, on myös toiminnallinen ja taloudellinen vastuu ja päätösvalta työsuojeluasioissa sekä rikosoikeudellinen vastuu työturvallisuusrikkomuksessa.

Ylin johto – kaupunginjohtaja, toimialajohtaja

- luo perustan turvallisuustyölle kaupungissa
- takaa aineelliset ja toiminnalliset edellytykset (pätevien esihenkilöiden valinta, selkeän tehtäväjaon vahvistaminen jne.)
- vastaa turvallisuudesta koko organisaation tasolla
- varmistaa riittävät resurssit turvallisuustoiminnan toteuttamiselle

Turvallisuuspäällikkö

- johtaa kaupungin turvallisuustoiminnan suunnittelua ja kehittämistä, annettujen tavoitteiden mukaisesti, sekä valtakunnallisten ohjeiden mukaisesti
- johtaa turvallisuusohjeiden ja toimintamallien suunnittelusta, toteutuksesta ja ajan tasalla pitämisestä
- vastaa yhteydenpidosta muihin turvallisuustoiminnan sidosryhmiin
- tekee ylimmälle johdolle esityksiä turvallisuustoiminnan kehittämisestä kaupungissa

Keskijohto – tulosalueen esihenkilö tai nimetty turvallisuusvastaava

- vastaa turvallisuusohjeiden ja toimintamallien suunnittelusta, toteutuksesta ja ajan tasalla pitämisestä
- vastaa turva- ja suojarusteiden sekä laitteiden hankinnasta ja kunnossapidosta
- tekee ylimmälle johdolle esityksiä turvallisuustoiminnan kehittämisestä toimialallaan

Työnjohto - lähiesihenkilö

- vastaa alaistensa ja asiakkaidensa turvallisuudesta
- valvoo ja seuraa toimintaympäristönsä turvallisuutta
- vastaa työhön perehdyttämisestä
- vaaratekijöihin liittyvien korjaustoimenpiteiden toteuttaminen omien toimivaltuuksien puitteissa
- laatii esityksiä toiminnan kehittämisestä
- vastaa psykologisen turvallisuuden toteutuksesta

Työntekijä

- on velvollinen noudattamaan ohjeita ja toimintamalleja
- on velvollinen huolehtimaan omasta ja muiden työntekijöiden ja asiakkaiden turvallisuudesta
- on velvollinen ilmoittamaan esihenkilölleen havaitsemistaan vaaroista ja epäkohdista
- on oikeutettu tekemään työpaikan turvallisuutta ja terveellisyyttä koskevia ehdotuksia työnantajalle ja saamaan niistä palautetta
- sitoutuu noudattamaan psykologisen turvallisuuden periaatteita työpaikalla

Alihankintatoissa työn johto ja valvonta sekä työsuojelu- ja työturvallisuusvastuu säilyvät alihankintaa tekevällä työnantajalla. Alihankintatyön tilaavan työnantajan on huolehdittava siitä, että alihankintatyönantaja ja hänen työntekijänsä saavat riittävät tiedot työpaikan vaara- ja haittatekijöistä. Myös alihankintatyönantajan tulee pitää tilaajatyönantaja ajan tasalla työhönsä liittyvistä työturvallisuusasioista. Työsuojeluun liittyvät vastuusuhteet tulee kirjata tilaajatoimittajasopimukseen.

Turvallisuuspäällikkö

Turvallisuuspäällikkö johtaa Raahen kaupungin organisaatioturvallisuuden koordinaointia, ohjaamista, kehittämistä, sekä turvallisuuskulttuurin johtamiseen liittyviä tehtäviä. Turvallisuuspäällikkö johtaa myös kaupunkitasoisen turvallisuussuunnitelman laatimista, yhteistoiminnassa sidosryhmien ja kuntalaisten kanssa. Lisäksi hän toimii yhteyshenkilönä sidosryhmiin ja kuntalaisiin.

Toimiala-/tulosaluekohtaiset turvallisuusvastaavat

Kaikille Raahen kaupungin tulosalueille/toimialoille on nimettävä turvallisuusvastaava. Toimialajohtaja päättää toimialakohtaisesti, miten johtamansa toimialan turvallisuustoiminta toteutetaan. Toimialajohtaja voi jakaa turvallisuusvastuut, joko toimiala- tai tulosaluekohtaisesti.

Toimialan- tai tulosalueen turvallisuusvastaava vastaa turvallisuussuunnitelmien ja -ohjeiden jalkauttamisesta ja suunnittelusta toimialan/ tulosalueen sisällä. Lisäksi suunnittelee ja ohjeistaa toimialalla toteutettavat harjoitukset.

Hänen tehtävänä on myös kiinnittää huomiota työn turvallisuutta ja psykologista turvallisuutta edistäviin seikkoihin.

Toimipisteiden turvallisuusvastaavat

Kaikkiin Raahen kaupungin toimipisteisiin, joissa työskentelee tai oleskelee enemmän kuin kymmenen henkilöä, on nimettävä turvallisuudesta vastaava henkilö. Hänen tehtävänä on vastata kiinteistön turvallisuusasioiden suunnittelusta (ulkoinen uhka, tulipalo yms) ja turvallisuustoimenpiteiden käynnistämisestä, siihen saakka, kunnes joutovastuussa oleva viranomainen saapuu paikalle. Toimipisteen turvallisuusvastaava tekee esityksiä toimialan turvallisuusvastaavalle kiinteistöön liittyvistä turvallisuuden kehittämistoimista. Turvallisuusvastaava johtaa toimipisteen yhteiset turvallisuusharjoitukset.

Turvallisuuden arviointi ja raportointi

Työnantajan on työn ja toiminnan luonne huomioon ottaen riittävän järjestelmällisesti selvitettävä ja tunnistettava työstä, työtilasta, muusta työympäristöstä ja työolosuhteista aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät sekä, milloin niitä ei voida poistaa, arvioitava niiden merkitys työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle. (Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738 10 § 1 mom.)

Turvallisuustoiminnan riskienhallinta on suunnitelmallista ja järjestelmällistä työtä, joka perustuu jatkuvaan riskien tunnistamiseen, niiden vakavuuden arviointiin ja pienentäviin toimenpiteisiin hyväksyttävälle tasolle. Riskien arviointi ja tunnistaminen on jokapäiväistä toimintaa työpisteillä.

Turvallisuuden riskienarviointia toteutetaan osana työsuojelun toimenpiteitä työpaikoilla. Työsuojelutoiminnan riskienarviointi on kuvattu työsuojelun toimintasuunnitelmassa.

Vastuu turvallisuuden toimenpiteiden arvioinnista ja kehittämistoimenpiteiden käynnistämisestä on ensisijaisesti työpaikan esihenkilöllä, mutta turvallisuustoimintaan osallistuminen kuuluu kaikille.

Sisäisen turvallisuuden työryhmä tukee tarvittaessa työpisteiden turvallisuustoiminnan käynnistämistä.

Turvallisuustoiminnan toimenpiteet otetaan osaksi yhteistyötoimikunnassa raportoitavia ja käsiteltäviä asioita.

Turvallisuustoiminnan budjetointi

Turvallisuustoiminnan budjetoinnit säilyvät jatkossakin toimialoilla. Sisäisen turvallisuuden työryhmä tekee esitykset toimialojen talousarviosuunnittelun yhteydessä, turvallisuustoiminnan kehittämiseksi.